

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 3, 2010

Er hun ulovlig?

Hjelp Pakistan

Klare med båren

5000 slo et slag
mot klasebomber

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2010. Årgang 70

Tidligere *Melding, Helsa, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, OSLO

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Øystein Sassebo Bryhni

E-post: oysteins@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Tine Solberg Johansen, Sissel
Fantoft, Kristine Lindberg og Torunn
Aaslund.

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet a.s, Fetsund

ISSN 0804-7758

Opplag dette nummer: 37 000

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 3. september

Signerte artikler gir ikke nødvendig-
vis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Svanemerket- og
CO₂-nøytral trykksak

Fagpressen

Foto Elmer Laahne

Foto Elmer Laahne

Foto Karl Bernardini

Innhold

AKTUELT

- 4 Nesten 5000 trommet for klasebombe-forbudet på Norway Cup.
- 8 TV-aksjonen 2011: En kurdisk mineryddingshistorie viser at det nytter.
- 10 «Norsk Folkehjelp er synonymt med Norway Cup»
- 14 Palestinske flyktninger vinner fram i kampen for bedre rettigheter i Libanon.

FOLK FORANDER VERDEN

- 16 Situasjonen i Pakistan er desperat.

PAPIRLØSE

- 18 «Situasjonen er så vanskelig at jeg ikke greier å forestille meg at jeg skal bli mor.»
- 21 Generalsekretæren: Stans retur til Hellas!
- 22 I sju år har Francis Okeny fra Sør-Sudan bodd på asylmottak. Livet hans er satt på vent.
- 25 Ungdomslederen: Er alle menneske like mykje verd?

VIS SOLDIRATITET

- 26 20.000 har meldt seg inn i folkehjelpsgruppa «Fordommer Fordummer» på Facebook. Bli med du også!

FORSIDEBILDE

Høygravide Awdya Futurs (22) marerittet er å bli tvangssendt till Hellas, det har allerede skjedd en gang. Drømmen hennes er å begynne et nytt liv med mann og barn i Norge.

FOTO: Elmer Laahne

LEDER

De ulovlige

EN TRAVEL SOMMER er over. Frivillige sanitetsmannskaper har nok en gang sørget for forsvarlig beredskap på store arrangementer som Lost Weekend og Norway Cup. På Ekebergsletta var 130 folkehjelpere fra hele landet på plass. Sanitetsmannskapene var ikke alene. Et jentelag fra Libanon spilte med folkehjelpslogo på brystet. Slik markerte de at klasebomber er forbudt. Det internasjonale forbudet mot klasebomber trådte nemlig i kraft 1.august. Nesten fem tusen trommeslagere deltok i feiringen på Ekebergslettas kulturscene.

Det å vandre rundt på sletta i år fikk nok derfor de fleste folkehjelpshjertter til å banke hardt. Meg fikk det imidlertid også til å tenke tilbake på mitt første møte med Norway Cup som journalist i NTB. Det var i 2000 da laget Freetown Vikings fra Sierra Leone hoppet av turneringen for å søke asyl og et bedre liv i Norge. Hendelsen satte Norway Cups uttalte solidaritetsånd på en hard prøve. Ildsjelene som hadde brakt laget til Norge, følte seg sveket. I nyhetsdekningen skulle man tro at spillerne fra verdens verste land begikk en forbrytelse da de søkte asyl i verdens beste. Det gjorde de ikke. De brukte sin rett til å søke asyl i Norge.

Politikere som Knut Storberget gleder seg over at færre benytter seg av denne retten i år enn i fjor. Samtidig presser vi på for å sende folk som bor her uten lovlig opphold, ut av landet.

Vi lykkes imidlertid ikke i nevneverdig grad med å holde annerledeslandet vårt rent for «uønskede elementer». Norge har fått en papirløs underklasse. Mange har levd her opp til 17 år uten rettigheter. Barn er født og har vokst opp i Norge med trusselen om utsendelse hengende over hodet hver bidige dag. I Norge har vi latt dette parallellsamfunnet utvikle seg uten debatt. Siden denne underklassen har fått vokse i det stille, har vi heller ikke tatt en debatt om når nok er nok. Når skal vi sette en strek over det faktum at en tobarnsmor kom hit til landet på ulovlig vis, glemme «lovbruddet» og la henne og barna leve et normalt liv?

I høst setter Norsk Folkehjelp sammen med en rekke andre organisasjoner søkelys på de papirløse og vi spør: Kan et menneske være ulovlig?

Øystein Sassebo Bryhni
Redaktør

Fagbladet Sanitet

Fagbladet Sanitet utkommer ikke med nytt nummer før i desember. Utgave nummer to sendes i disse dager ut til lokallagene og kan plukkes opp der eller bestilles fra hovedkontoret ved erlenda@npaid.org.

- En gledens dag

Jentene på Girls Action jublet for klasebombeforbudet på Norway Cup. Hjemme i Libanon må de vokte seg for klasebomber når de spiller fotball.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Elmer Laahne

LAGBILDE: Jentene på Girls Action har bare spilt fotball sammen i én måned, men får skryt av Erik Thorstvedt for innsatsen.

SØNDAG 1. AUGUST trådte forbudet mot klasebomber i kraft, og det ble feiret med brask og bram på Ekebergsletta, hvor Norsk Folkehjelp delte ut nesten 5000 trommer. Blant de gladeste trommeslagerne var jentene på Girls Action.

– Vi kommer fra Nabatieh i Sør-Libanon og er vant til å være forsiktige når vi er ute og leker og spiller fotball. Alle barna vet at det fins klasebomber rundt omkring, så vi må passe på, forteller Assik Toufaily (14).

– Guttene i nabohuset mitt var ute og spilte fotball da en bombe gikk av. Den ene broren døde, mens den andre ble hjerneskadet. De var bare små barn og visste ikke hvor farlig det kan være, fortsetter hun.

– Et forbud mot klasebomber er en veldig god idé! Det er galt at barna rammes, for vi kriger ikke, sier Lina Ghandour (14).

Sammen med resten av laget koste de to seg på Ekebergsletta, selv om de tapte kampene sine.

– Men vi har bare spilt organisert fotball i én måned, og vi har det kjempegøy uansett, forsikrer jentene.

IMPONERT

Tidligere landslagskeeper og tottenhamproff Erik Thorstvedt var på Ekebergsletta som konferansier for arrangementet som markerte at forbudet mot klasebomber trådte i kraft. Men han tok seg også tid til å overvære kampen mellom Girls Action og Lillehammer.

«Et forbud mot klasebomber er en veldig god idé! Det er galt at barna rammes, for vi kriger ikke.»
 – Lina Ghandour (14)

GOD IDÉ: Lina Ghandour og Assik Toufaily fra Libanon synes klasebombeforbudet er en god idé. – Barn kriger ikke, fastslår de to.

TROMMER MOT KLASEBOMBER: Norsk Folkehjelp delte ut nesten 5000 trommer til Norway Cup-deltakere for å markere forbudet mot klasebomber.

Jeg besøkte selv Libanon med Norsk Folkehjelp for tre år siden, og ble imponert over måten de jobber på i forhold til lokalbefolkningen. Klasebomber er rett og slett noe dritt! De fortsetter å forurense miljøet i jordbruksområder lenge etter at en konflikt er over, og de dreper og kapper beina av folk, sier Thorstvedt.

– Det er vanskelig for oss å forstå hvordan det er å leve i et område med klasebomber, og hvordan det er for barna som hele tiden må passe seg. Unger skal kunne spille fotball uten å være redde for bomber, for fotball er en fantastisk måte å kommunisere på. Det har jeg ofte sett rundt omkring i verden; hvis en begynner å sparke en ball så kommer det straks flere til og spillet er igang, fortsetter han.

Forbudet mot klasebomber er undertegnet av 107 land, og forbyr bruk, produksjon, lagring og transport av klasebomber. Traktaten ble signert i Oslo i desember 2008. Landene som har signert må ødelegge sine klasebombelagre innen åtte år. Det norske lageret ble destruert to uker før traktaten trådte i kraft.

TROMMEKONSERT

– Dette er en gledens dag her på Ekebergsletta og en stor dag for Norsk Folkehjelp. Det største med klasebombeforbudet er at vi ser at nedrustning i vår tid er mulig. Verden er full av konflikter, og dette er et resultat av mange års lobbyarbeid, sier generalsekretær Petter Eide.

– Klasebombene skiller ikke mellom en soldat og et barn, og de er så små at de flytter seg med vær og vind, slik at man ikke alltid vet hvor de er. Men vi har allerede sett at markedet for klasebomber har tørket inn i løpet av de siste to årene, forteller Eide.

Borte på scenen er det trommekonsert, og under kyndig ledelse av britiske Drum Café dunderer lyden fra 5000 trommer utover Ekebergsletta i glede over klasebombeforbudet. Og jentene på Girls Action blir hentet opp på scenen og får æren av å kaste ut 50 fotballer, signert av spillerne på Stabæk, Rosenborg og Vålerenga, til vill jubel fra publikum.

FAKTA Klasebomber

- Klaseammunisjon består av en beholder som enten slippes fra fly eller skytes opp fra bakken, og som igjen inneholder inntil flere hundre subammunisjoner, eller småbomber.
- Bombene har en feilrate på mellom 5 og 30 prosent, men ofte enda høyere. De blir da liggende igjen i bakken og har en liknende effekt som landminer.
- Klasekonvensjonen ble undertegnet i Oslo i desember 2008 og trådte i kraft 1. august - 90 dager etter at de nødvendige 30 land hadde ratifisert avtalen.
- I Norge har vi kun hatt klasebomber som beredskap. De har vært oppbevart her i landet og har aldri vært brukt fra norsk side i utenlandsoperasjoner.
- Norsk Folkehjelp har vært involvert i arbeidet med å få på plass klasebombeforbudet fra starten av og er aktive med fjerning av klasebomber og landminer i 14 land.

ENGASJERT: Erik Thorstvedt har selv besøkt Libanon med Norsk Folkehjelp. –Klasebomber er noe dritt, mener han.

MINERYDDERE: Petter Eide i samtale med Naem Jaafar og Rihab Ftouni, som jobber som Norsk Folkehjelps mineryddere i Libanon.

«Dette er en gledens dag her på Ekeberg-sletta og en stor dag for Norsk Folkehjelp. Det største med klasebombeforbudet er at vi ser at nedrustning i vår tid er mulig.»

— Generalsekretær Petter Eide

NORGES SISTE KLASSE-BOMBER DESTRUERT

Statssekretær Roger Ingebrigtsen trykket på knappen. Så ble 342 granater sprengt til støv. Norge er fritt for klasebomber.

Klasebombene var plassert 870 meter under bakken i en gruve på Løkken Verk i Sør-Trøndelag. I hver av beholderne lå 63 småbomber. Den historiske destruksjonen fant sted 16. juli, litt over to uker før det internasjonale forbudet mot klasebomber trådte i kraft. Et av de viktigste kravene i klasekonvensjonen er at alle lager av klaseammunisjon under statspartenes kontroll må være destruert innen åtte år etter at den trer i kraft.

– At Norge nå på et tidlig tidspunkt oppfyller sine forpliktelser i forhold til destruksjon – før konvensjonen trer i kraft 1. august – sender et sterkt og tydelig signal om at Norge tar sine forpliktelser og sitt ansvar på alvor, sa seniorrådgiver ved mineavdelingen i Norsk Folkehjelp, Jane Filseth Andersen.

Hun understreker at det gjenstår mye arbeid mot klasebomber.

– Vi, sammen med andre land, har en stor jobb å gjøre med tanke på å bistå de landene som er rammet av bruk av klaseammunisjon, og ikke minst i forhold til de landene som har disse våpnene på lager. Det er viktig å sikre at disse lagrene ødelegges. Norsk Folkehjelp vil fortsette vårt arbeid på disse feltene, sa hun.

Norsk Folkehjelp tilbyr land med små klaseammunisjonsbeholdninger teknisk rådgivning i å utvikle småskalade nasjonale destruksjonsprogrammer som er rimelige, sikre, praktiske og miljøvennlige. I Moldova bisto Norsk Folkehjelp myndighetene slik at landet i likhet med Norge klarte å komme i mål allerede før traktaten trådte i kraft.

Av Tine Solberg Johansen

Fra frykt til trygghet

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg

– Det var miner overalt her, vi ryddet dem opp med bare hendene og puttet dem i bøtter og spann som vi bar forsiktig vekk, forteller Mohammed Hasan Dadir, mens han peker rundt på plenen sin så kaffen skvetter ut av koppen han holder i handen.

MEN DET VAR før befolkningen i den lille landsbyen, en times kjøring nord for Suleymania, fikk profesjonell hjelp med å fjerne minene.

– I dag kan vi bevege oss trygt i landsbyen vår. Men jeg må innrømme at jeg ofte tenker på miner når jeg setter spaden i jorda, sier Muhammed og skotter bort på den lille grønnsakshagen sin.

– Norsk Folkehjelp begynte å rydde miner i Irakisk Kurdistan i 1995, etter at kurdiske myndigheter hadde etterlyst støtte til å fjerne miner som lå igjen etter blant annet krigen mellom Irak og Iran.

– I begynnelsen var det en hovedprioritet å rydde miner i og rundt Suleymania by og i de områdene hvor flyktningene i hovedsak ville vende tilbake, forteller Norsk Folkehjelps mangeårige ansatte Sherko Rashid, som i dag leder den lokale mineryddingsorganisasjonen Mine Impact Relief (MIR).

– MIR tok over mer og mer av kompetansen og arbeidsoppgavene, og i 2009 kunne Norsk Folkehjelp trekke seg helt ut fra Kurdistan, forteller Sherko, mens han skuer ut over et stort område med dyrkbar mark hvor han noen år tidligere ledet mineryddingsoperasjoner.

– Selv om de fleste områder som har direkte innvirkning på dagliglivet for befolkningen er ryddet, så gjenstår det fortsatt mye arbeid som MIR skal ta hånd om i årene som kommer, sier Sherko. Vår strategi handler om å få Kurdistan minefritt innen 2018. Da har 10 år gått siden vi ratifiserte den internasjonale landmin-

ekonvensjonen, og dermed fristen på 10 år for å gjøre irakisk Kurdistan minefritt.

Derfor var det også veldig godt nytt at det norske utenriksdepartementet i mai 2010 bestemte seg for å bevilge to millioner kroner til MIR – en startkapital som betyr mye for det videre arbeidet til den unge mineryddingsorganisasjonen.

MINEOFRE I HVERT HUS

Kona til Muhammed kommer ruslende ut fra huset mens hun balanserer et brett med fire krus varm melk. Hun peker på foten til mannen sin og forteller at innsatsen hans med å fjerne miner 20 år tidligere hadde sine konsekvenser.

– Ja, før eller siden måtte det skje, sier Muhammed, mens han drar opp buksebenet og viser fram protesen sin.

– Men det er ikke bare meg! Landsbyen vår består av 18 husholdninger, og i gjennomsnitt er det én til to personer per hushold som har amputasjoner eller andre skader forårsaket av miner fra den tiden, – forteller Muhammed mens han banker med pekefingeren mot treleggen.

– I tillegg er mange drept, og de aller fleste har mistet én eller flere av sine nærmeste i mineulykker. Vi er derfor utrolig takknemlige for den jobben som har blitt gjort her med å rydde landsbyen vår for miner, sier Muhammed.

MINERYDDINGENS UANTE FORDELER

Utenriksdepartementet har nettopp evaluert Norsk Folkehjelps arbeid i Kurdistan, og for minearbeidet viser rap-

MINEFARE: Sherko Rashid forteller at det fortsatt gjenstår mye arbeid for Irakisk Kurdistan er fritt for miner. Rett bak han står to skilt som varsler fare for miner.

porten interessante funn som strekker seg langt utover antall miner ryddet eller årlige tall på antall drept eller skadde. De psykososiale effektene av minerydding er vel så viktige, og forteller hvordan rydding av miner og eksplosiver bidrar til å fremme menneskelig og samfunnsmessig utvikling.

FÆRRE SPONTANABORTER OG FLERE BARN

Foruten at antall mineofre gikk drastisk ned etter at mineryddingen ble iverksatt, kunne man også se at antall spon-

tanaborter blant kvinner gikk ned etter hvert som minetrusselen ble mindre – og antall barnefødsler økte. Dette kan blant annet forklares med et lavere stressnivå blant befolkningen, i dette tilfellet kvinner, når minetrusselen i nærmiljøene fjernes.

Rapporten peker også på at mindre frykt og stress relatert til minetrusselen ga positive utslag hos barn og unge i irakisk Kurdistan. Man fant at stressrelaterte symptomer som mareritt og epilepsi blant barn var mindre utbredt etter at minetrusselen var fjernet fra deres nærmiljø.

BEDRE HYGIENE

Et annet interessant funn var at den personlige hygienen blant befolkningen i enkelte områder økte, og da spesielt i områder med tilgang på vann, som brønner og elver – områder som i utgangspunktet hadde høy prioritet. Bedre hygiene ga seg blant annet raskt utslag i færre sykdommer og infeksjoner spesielt hos små barn og unge.

SOSIALE NETTVERK STYRKET

Kurdere er et sosialt folk og tilbringer ofte sin fritid i fellesskap, og mineryddingen har bidratt til å styrke det sosiale nettverket blant familier og venner i irakisk Kurdistan. Tidligere bidro miner langs veier og annen infrastruktur til lav ferdsel, og familier og venner unngikk turen ut på landsbygda eller inn til byene for å besøke hverandre.

Også turister ser i økende grad fordelene med å legge reisa innom denne vakre og spennende delen av Irak nå som man kan ferdes trygt langs veiene, noe som blant annet betyr økte inntekter og større kjennskap til Kurdistan og kurdernes situasjon generelt.

Bli med på laget!

TV-aksjonen i 2011 er tildelt Norsk Folkehjelps arbeid med å fjerne miner og klasebomber. Vi har allerede startet forberedelsene, og vi trenger deg med på laget for å skape en bred og inntektsbringende nasjonal dugnad!

Vi oppfordrer alle medlemmer og støttespillere til å delta i årets TV-aksjon, gjerne i de lokale aksjonskomiteene, men også som bøssebærere på aksjonsdagen. Slik kan vi høste erfaringer som kan brukes i vår egen aksjon neste år. Med andre ord: Opp av godstolen og ut med bøsse siste dagen i oktober både i år og neste år!

Hver dag drepes og lemlestes uskyldige mennesker av miner og klasebomber som ligger igjen etter krig og konflikt. Eksplosivene gjør områder på flere millioner kvadratmeter livsfarlige å ferdes i. Dette er en uakseptabel og meningsløs trussel som rammer sivile barn og voksne over hele verden.

Norsk Folkehjelp er med og fjerner denne trusselen. Hver dag graver vi fram og uskadeliggjør miner, klasebomber og annen ammunisjon. Men kanskje viktigere – vi fjerner frykten. Og når det skapes trygget, åpnes muligheten for gjenoppbygning og utvikling.

Norsk Folkehjelp er en av verdens største organisasjoner innen humanitær minerydding, og i løpet av de 18 årene vi har vært engasjert i dette arbeidet har vi og våre lokale partnere ryddet millioner av kvadratmeter land i lokalsamfunn der sivile bor. I Mosambik har bøndene fått tilbake åkrene sine, i Angola har skoleveier og infrastruktur blitt gjenåpnet, og i Bosnia-Herzegovina har familier kunnet flytte tilbake til sine hjem. Men mange lever fortsatt med frykten i livsfarlige områder. Fortsatt rammes mennesker, og deres historier blir sjelden fortalt. Med TV-aksjonen 2011 skal vi gi oppmerksomhet til de millioner av mennesker som daglig lever med frykten for de tause morderne i bakken.

Midlene fra TV-aksjonen 2011 vil bli brukt til å rydde miner og klasebomber i områdene som er verst rammet, og hvor sivilbefolkningen er mest utsatt. Land og programområder som er valgt ut er Sudan, Bosnia, Laos, Libanon, Vietnam, Tadsjikistan, Guinea Bissau, og Norsk Folkehjelps hundesenter i Sarajevo.

TV-aksjonen har vært gjennomført hver eneste høst siden 1974, og blitt en tradisjon i Norge. Aksjonen er verdens største innsamlingsaksjon målt i innsamlede midler per hode og antall deltagere. Det er 16 år siden Norsk Folkehjelp hadde TV-aksjonen sist, og vi gleder oss til å gjennomføre neste års aksjon. Vi håper alle medlemmer vil bli med og mobilisere, og målet er at minst 100.000 bøssebærere stiller opp for denne viktige innsamlingen i oktober neste år.

*Av Marianne Hagelund,
leder i Norsk Folkehjelps
markedsavdeling*

Norsk Folkehjelp = Norway Cup

TEKST Sissel Fantoft FOTO Elmer Laahne

Med et mannskap på 130, åtte uteposter og et eget felt-sykehus er det litt av et apparat som er i sving når Norsk Folkehjelp inntar Ekebergsletta under Norway Cup.

UTEPOST: På Post 2 er det Heidi Hass, Inge Skjellaug og Romi Bjerke som holder fortet. Hass kommer fra Dansk Folkehjelp. –Vi hjelper hverandre under store arrangementer, forteller hun.

Under årets Norway Cup ble det spilt 4000 kamper mellom 1380 lag på 62 baner. Til sammen deltok 30.000 unge fotballspillere fra 54 nasjoner. Og Norsk Folkehjelp var til stede for å ta seg av dem som var uheldige og blir skadet.

– Norsk Folkehjelp Oslo har jo hatt førstehjelpsansvaret på Norway Cup helt siden starten i 1972. Men for at vi skal greie det får vi hjelp fra lokallag fra hele landet, fra Finnmark i nord til Kristiansand i sør. I løpet av uka behandler vi mellom 1200 og 2200 skader, forteller tjenesteleder Frode Hansen.

DØGNBEMANNING

I tillegg til de åtte utepostene driver Norsk Folkehjelp feltsykehuset i en fløy på Ekeberg skole. Her fins også depotet, operasjonssentralen og stabsrommet. Det er døgnbemanning under hele turneringen.

– Feltsykehuset er helt unikt. Vi har egne ambulanser som henter skadde fra utepostene og frakter dem til mottaksrommet. Der kan de bli ferdigbehandlet eller sendt videre til lege. Norway Cup samarbeider med Hjelp24, og det er de samme legene som er med år etter år. På feltsykehuset har vi også et innleggelsesrom hvor pasientene kan ligge i ett døgn, før de eventuelt blir sendt videre til det offentlige helsevesenet, forteller Hansen.

Viggo Røstvik fra Trondheim er på Ekebergsletta som støttepersonell, og forteller at enkelte av deltakerne kommer tilbake til feltsykehuset år etter år for behandling.

– Det er ikke alle spillerne som har et så godt helsevesen hjemme. Jeg behandlet for eksempel den samme tåa tre år på rad, forteller han.

– Logistikken bak et slikt arrangement er enorm, med både en personalseksjon, en operativ seksjon og feltsykehuset, pluss støttestab, tjenesteledelse og sekretærer, og det kjøres døgnet rundt i varierende størrelse, forteller Hansen.

ET FANTASTISK SAMARBEID

På skadestua treffer vi Thomas Larhammer (19) som er kaptein på Treff Molde og har vært uheldig på turneringens første dag.

– Jeg heada med en spiller på eget lag, vi smalt hodene sammen og det var en skikkelig smell. Han ligger på rommet ved siden av her, forteller Larhammer, som er strålende fornøyd med innsatsen fra Norsk Folkehjelp.

– Jeg ble hentet med bære på banen og fraktet hit til feltsykehuset, og har fått beskjed om at jeg sannsynligvis har et brudd i kinnbeinet, så jeg skal videre til legevakta. Men jeg håper å kunne spille igjen i morgen. Det var i hvert fall en liten trøst at vi vant 4-0, sier han.

Ute på sletta treffer vi Norway Cup-general Frode Kyvåg, som også er full av godord om Norsk Folkehjelp.

Norsk Folkehjelp har betydd alt for oss. Vi har et fantastisk samarbeid, og vi har vært helt avhengige av støtten derfra. Norsk Folkehjelp er en del av fundamentet i Norway Cup og oppbyggingen av idrettshospitalet som har blitt kjent over hele verden. Norsk Folkehjelp er synonymt med Norway Cup, og vi har aldri vært fristet til å velge en annen partner, sier Kyvåg.

LANG FARTSTID

Blant de frivillige i saniteten fins det folk som har vært med i alle de 38 årene Norway Cup har eksistert. På depotet treffer vi tvillingssøstrene Åse Ravdal og Annie Pettersen, som begge har lang fartstid.

– Jeg har vært med helt siden starten, og Annie ble med året etter. Vi meldte oss inn i Norsk Folkehjelp i 1966, 19 år gamle, forteller Åse, som også er ansatt i

SAMBAND: På operasjonsrommet har Roy Bakke (i forgrunnen) og Sondre Nygaard tett kontakt med postene ute på Ekebergsletta. Alt som skjer blir nøye loggført.

SKADET: Thomas Larhammer fra Treff Molde pådro seg brudd i kinnbeinet under sin første kamp i årets turnering, og får hjelp på feltsykehuset.

«Jeg ble hentet med bære på banen og fraktet hit til feltsykehuset.»
– Thomas Larhammer

«Norsk Folkehjelp er synonymt med Norway Cup.»

— Frode Kyvåg

SØSTRE PÅ SLETTA: Tvillingsøstrene Åse Ravdal og Annie Pettersen har i henholdvis 38 og 37 år brukt ferien sin på å jobbe som frivillige under Norway Cup.

Norsk Folkehjelp. Søstrene bruker hvert år ferien sin på å jobbe som frivillige under Norway Cup.

– Vi har for det meste drevet depotet, her har vi med oss fire sterke mannfolk, for det er mye tungt utstyr. Vi begynner tre-fire uker før turneringen og holder på i fem uker etterpå, forteller Åse.

Søstrene har også dratt med menn, barn og barnebarn inn i frivillighetsarbeidet.

– Datteren min holdt på å bli født under Norway Cup i 1973. Jeg var høygravid på Ekebergsletta og jobbet da hun meldte sin ankomst, det var så vidt jeg rakk frem til sykehuset, forteller Åse. I flere år har søstrene sagt at de har tenkt å trappe ned, men så fort turneringen nærmer seg hiver de seg med igjen.

– Selv om det blir lange dager, i dag var vi her klokka seks og drar nok ikke hjem før nærmere midnatt, så er det en helt spesiell stemning her oppe. Det er alltid så hyggelig her, og vi treffer igjen de samme menneskene år etter år, sier Åse.

FORNØYD: Norway Cup-general Frode Kyvåg får ikke fullrost innsatsen til Norsk Folkehjelp. –Vi har et unikt samarbeid, sier han.

Styrkede rettigheter

Etter flere utsettelse har nasjonalforsamlingen i Libanon endelig vedtatt en lov som gir palestinske flyktninger begrenset rett til å arbeide i landet.

TEKST Kristine Lindberg FOTO Christina Johnsen/Norsk Folkehjelp

MAN ANSLÅR AT det bor 400 000 palestinske flyktninger i Libanon. En stor andel lever fortsatt i flyktningleire hvor levekårene er svært vanskelige. Dette er palestinere som flyktet til Libanon i 1948 og deres etterkommere. De fleste har varig oppholdstillatelse, men ingen politiske rettigheter, og med svært begrenset tilgang til arbeidsmarkedet.

Loven som trådte i kraft den 17. august i år skal gjøre det lettere for palestinske flyktninger å ta formelt arbeid i Libanon. Palestinerne vil nå få rett til arbeidstillatelse og rett til sluttpensjon etter endt arbeidsforhold.

– Loven er svært gledelig og et symbolsk viktig skritt for palestinere i Libanon, siden de fram til nå i stor grad har måttet ta arbeid i uformell sektor preget av lave lønninger og dårlige arbeidsforhold, sier Martin Holter, rådgiver for Midtøsten i

– Norsk Folkehjelp. Men dette er ikke nok, siden loven kun omfatter privat sektor. Det vil fremdeles være umulig for palestinere å få jobb i det offentlige eller i profesjonsyrker som for eksempel sykepleier, ingeniør, advokat eller lignende der det er krav om medlemskap i syndikater som er forbeholdt libanesiske statsborgere. De vil heller ikke nyte godt av tjenester som libanesiske arbeidstakere nyter godt av, som helse- og sosialtjenester, sier Holter.

Motstanden mot palestinerne rett til å ta arbeid har vært stor, og begrunnet med at det vil være et skritt på veien mot at palestinerne skal bli værende permanent i Libanon. Palestinerne på sin side krever bare sin rett til å arbeide, fram til de får anerkjennelse for retten til å vende tilbake til Palestina. Deres rett til å vende tilbake til Palestina har blitt satt på vent på ubestemt tid ettersom Israel nekter dette og fredsprosessene ikke har klart å løse spørsmålet. I mellomtiden har Libanon plikt til å oppfylle flyktningenes rett til å ta arbeid.

En rekke av Norsk Folkehjelps partnere blant palestinerne i Libanon og Norsk Folkehjelp selv har jobbet for flyktningenes rett til arbeid i mange år.

– Lovendringen viser at det nytter å kjempe for sine rettigheter. Men den er ikke god nok, og vi vil fortsette å jobbe for full adgang til arbeidslivet. Det er også i Libanons interesse, da det vil øke graden av arbeid i formell sektor og bidra til økonomien, sier Holter.

SEIER: 400.000 palestinske flyktninger bor i Libanon. De kjemper for bedre rettigheter og vant en seier da nasjonalforsamlingen 17. august vedtok en lov som gir palestinerne rett til å arbeide i privat sektor.

«En rekke av Norsk Folkehjelps partnere blant palestinerne i Libanon og Norsk Folkehjelp selv har jobbet for flyktningenes rett til arbeid i mange år.»

Deltok på søk etter dansker

To mannskaper fra Norsk Folkehjelp Strand og Forsand deltok 19. og 20. august på ettersøkningen etter fire savnede dansker utenfor Mandal.

TEKST OG FOTO Espen Brekke/Norsk Folkehjelp

Livar Gaukås fra Norsk Folkehjelp Jæren deltok i ettersøkningen. Her fotografert ved Ryvingen fyr som er Norges sydligste.

DET ER IKKE ofte mannskapene fra Strand og Forsand drar så langt avgårde. Men da forespørselen kom og det var ønskelig med båtinnset, satte to mannskaper kursen sørover.

Torsdag ble mannskapene satt inn i transport av søkelag med folkehjelpens RIB. Utover dagen ble været og vinden så kraftig at båten ble for liten ute i havgapet. Mannskapene deltok da istedet på strandsøk sammen med blant andre Røde Kors. Det var totalt 15 mannskaper fra Norsk Folkehjelp fra lokallagene Kristiansand, Jæren, Stavanger og Strand og Forsand. Torsdag kveld ble det besluttet at redningsaksjonen skulle avsluttes. Det var ikke lenger håp om å finne overlevende. Det skulle fortsettes søk på fredagen, men da som søk etter antatt omkomne personer. Det skulle hovedsakelig søkes med båter. 7 mannskaper ble igjen og var klare med båt neste dag.

Fire mannskaper bemannet RIB-en til Strand og Forsand og søkte tildelte teiger langs de ytterste øyer og holmer på utsiden av Mandal. Været var mye bedre og det var kun havdønninger som var utfordringen på utsiden av øyene. Det ble også søkt på land på en del av øyene da dette var umulig på grunn av været dagen før. Fredag ettermiddag ble søket avsluttet uten at noen av de fire savnede ungdommene ble funnet.

PROFIL Marius Kjølstad

Alder: 16

Lokallag: Norsk Folkehjelp Fredrikstad

Yrke: Skoleelev

Beste boka du har lest? «Kompani Orheim» av Tore Renberg

Beste filmen? «Public Enemies»

Hvor lenge har du vært medlem i Norsk Folkehjelp?

Rundt ett år.

Hvorfor er du medlem?

Jeg er i utgangspunktet politisk engasjert og derfor passer Norsk Folkehjelp godt for meg, med spennende aktiviteter som Folkevenn, rasismefrisone, menneskebibliotek og så videre. Da jeg meldte meg inn var det ikke noen aktivitet i Fredrikstad, nå har vi en aktiv ungdomsgruppe.

Hva er det beste med å være medlem?

Det er utrolig mange flinke folk her og du har stor frihet til å velge selv hva du vil jobbe med. Så å si alle kan finne noe å drive med i Norsk Folkehjelp.

Hvordan kan folk forandre verden?

Jeg tror på aktivitet, på å gjøre ting. Her på sommerleiren til Norsk Folkehjelp Ungdom gjør vi for eksempel noe ved å invitere ungdom fra mottak til å delta. Hvis alle gjør litt, behøver hver enkelt ikke gjøre så mye.

Hva legger du i «solidaritet i praksis»?

Det er å prøve å gjøre noe så andre får et bedre liv, spesielt hvis man selv er i en sterkere posisjon. Det gjenspeiles i Norsk Folkehjelps arbeid; i en ulykkesituasjon står man som hjelpemansskap sterkere enn den skadede, og som norsk statsborger står man bedre stilt enn som asylsøker.

Hvor eller hva er du om ti år?

Da er jeg spillende trener i Barcelona.

Desperat situasjon i Pakistan

Flommen i Pakistan blir stadig mer dramatisk, og det haster å få inn hjelp. Mellom 15 og 20 millioner mennesker er rammet av katastrofen. Vannstanden er mange steder ufattelige 4,5 meter og over to millioner personer har mistet hjemme sine i flommen. Faren for epidemier og sykdommer som kolera er stor. Jordene ligger under vann og er ødelagte. Det vil gjøre det umulig å dyrke mat i veldig lang tid fremover.

Behovet for hjelp er enormt. Norsk Folkehjelps sveitsiske søsterorganisasjon, Swiss Labour Assistance, er på plass i de rammede områdene. Nå i første fase deler de ut livsnødvendig nødhjelp som kokeutstyr, hygieneartikler, vanntette presenninger, myggnetting og liggeunderlag. Så fort det er mulig, vil arbeidet med rekonstruksjon av mer permanente hus starte. Omfanget av katastrofen er ufattelig, og behovet for hjelp vil være enormt i lang tid fremover.

Dersom du ønsker å støtte aksjonen, kan du benytte kontonummer:

9001 05 00000

Eller ringe vår givertelefon:

820 44 750 (200 Kr).

Minefri Skolevei i Atende

På skolen Atende i Sør-Sudan er det i dag full aktivitet. Det har ikke vært slik bestandig. Området rundt skolen var en slagmark under krigen mellom nord og sør. Området ble derfor minelagt og kunne ikke tas i bruk igjen før minene ble fjernet. Det ble funnet miner rett ved skolebygningen. Norsk Folkehjelp fjernet de dødelige minene i 2008, og skolen brukes i dag av 293 elever i alderen 5-15 år. Elevene er ivrige både i klasserommet og når de leker trygt i skolegården.

«Jeg er glad for å få gå på skolen. Jeg skal gå her til jeg er 15 år. Det er fint at minene ble fjernet så vi kan leke trygt i skolegården. Minene langs skoleveien er også borte nå».

– Mariam, elev på Atende skole

FOTO: REUTERS/Adrees Latif, courtesy www.alertnet.org

Fadderuka i Bergen sørget for 1,5 km minefri skolevei i Sør-Sudan

Det er ikkje berre festing og spektakkel som har prega fadderveka på Universitetet i Bergen. Fredag 20. august hadde nemleg Norsk Folkehjelp Ungdom Bergen ein innsamlingsaksjon i samarbeid med fadderveka på det samfunnsvitskapelege fakultet.

Pengane frå innsamlingsaksjonen skulle gå til minefri skuleveg i Sør-Sudan. Dette såg ut til å motivere studentane, som møtte opp i hopetal. Etter eit kort foredrag for fullt auditorium om Norsk Folkehjelps mineryddingsarbeid og situasjonen i Sør-Sudan fekk kvar faddergruppe delt ut eit par bøsser kvar. Oppfordringa om å vere kreative og innsatsfulle gjekk rett heim hos studentane, og ein kunne både sjå plakatar, bli servert kaker og høre slagord i Bergensgater. Etter intensive ein og ein halv time med innsamling var aksjonen over og bøssene tilbake. Opptellinga viste at studentane hadde klart å samle inn 30 000 kroner. Eit fantastisk resultat som gir 1,5 kilometer med minefri veg i Sør-Sudan.

FOTO: Werner Anderson

Livredd og alene

TEKST Sissel Fantoft FOTO Elmer Laahne

Høygravide Awdya Futur (22) fra Eritrea ble returnert til Hellas i henhold til Dublinavtalen. Nå er hun tilbake i Norge, livredd for å føde uten ektemannen Mohammed Mubarak ved sin side.

«Jeg vet ikke hvor Mubarak er. Han ble også sendt tilbake til Hellas, noen dager etter meg, og har bodd på gata der og levd av å spise søppel. Nå har jeg fått vite at han ikke er i Hellas lenger, og jeg er så redd for ham, sier Awdya, mens tårene renner stille nedover kinnene hennes.

Awdya bor nå på Haslemoen transittmottak i Våler, og regner med at hun blir sendt tilbake til Hellas igjen. Der anslår lokale organisasjoner at over 200.000 mennesker lever uten avklart status.

– Hellas er et helvete. Vi hadde ingen penger og levde for det meste på gata og i parker. En stund fikk vi bo hos en lokal organisasjon, men det var bare midlertidig, så måtte vi flytte ut igjen, forteller Awdya.

VOND OPPVEKST

Awdyas foreldre er fra Eritrea, men de flyktet til Sudan før hun ble født. Faren er død, mens moren er gift på nytt.

– Min mor har glemt meg, jeg har ikke sett henne på mange år. Da jeg var to år plasserte hun meg hos en familie i Sudan hvor jeg vokste opp som deres tjener og eiendom. Jeg hadde det ikke godt der, de behandlet meg ikke bra. For tre år siden møtte jeg Mubarak. Han er født i Eritrea, men kom til Sudan som barn. Vi bestemte oss for å gifte oss og forsøke å komme oss til et sted hvor vi kan leve trygt. Vi dro fra Sudan til Tyrkia, og så til Hellas.

Fra Hellas klarte paret etter hvert å ta seg til Norge, hvor de bodde i ti måneder på Sira mottak i Flekkefjord. Men med grunnlag i Dublinavtalen sendte norske myndigheter dem tilbake

«Situasjonen er så vanskelig at jeg ikke greier å forestille meg at jeg skal bli mor.»

FORTVILET: Awdya Futur (22) skal snart føde sitt første barn. Hun vet ikke hvor ektemannen Mohammed Mubarak er og frykter at hun blir sendt tilbake til Hellas, alene og med et nyfødt barn.

til Hellas, som var det første europeiske landet de ble registrert i, til tross for at FN i klare ordelag har frarådet all retur av asylsøkere dit. Dublinavtalen forutsetter at asylsøkernes førsteland respekterer Flyktningekonvensjonen, og det gjør ikke Hellas.

INGEN PENGER

Awdya har termin i månedsskiftet august/september, og gruer seg til fødselen.

– Jeg har nesten ikke tenkt på babyen, jeg tenker bare på Mubarak. Situasjonen er så vanskelig at jeg ikke greier å forestille meg at jeg skal bli mor. Jeg er så redd for å bli sendt tilbake til Hellas, men jeg har fått høre at det er det som vil skje. Noen sa til meg at jeg ikke kan deporteres mens jeg er gravid, men det har jo allerede skjedd én gang, så det tror jeg ikke på, sier Awdya.

Etter fem måneder i Flekkefjord dukket politiet en dag opp på mottaket

og tok med seg Awdya.

Mubarak var ute og kjøpte busskort, men jeg fikk ikke lov til å vente på ham for å ta farvel, forteller hun. Like etter ble også Mubarak sendt til Hellas.

– Vi hadde ingen penger og fikk ingen hjelp av greske myndigheter. Vi sov på parkbenker og levde på ett måltid om dagen, som vi fikk av en lokal kirke. Det var ikke bra for babyen å vokse i et sånt miljø som vi levde i der, og jeg kan ikke la barnet mitt vokse opp der, sier Awdya.

– Folk i Hellas liker ikke flyktninger, og ingen får hjelp. Jeg så mange barn som var født der, og de får ingen fødselsattest og kan derfor ikke gå på skolen.

Tilbake til Eritrea ser hun ingen mulighet for å dra.

– Der vil Mubarak bli fengslet og mest sannsynlig drept fordi han ikke har gjort militærtjeneste. De bryr seg ikke om at han og familien flyktet til Sudan da han var barn.

GENERALSEKRETÆREN

Stans retur til Hellas!

I mai møtte jeg Awdya i en park i Aten, Hellas. Hun var en ung gravid kvinne fra Eritrea. Awdya hadde flyktet fra Eritrea for å søke sikkerhet fra forfølgelse i hjemlandet.

Eritrea er et av verdens tøffeste regimer hvor ytringsfrihet og menneskerettigheter er fremmedord for befolkningen. Folk fengsles uten dom og alle forsøk på opposisjon blir slått beinhardt ned. Den tidligere geriljalederen Isaias er president og avfeier all kritikk med at det er amerikanerne som har skylda. Samtidig forlater hundrevis av unge mennesker landet hver måned på jakt etter en bedre fremtid.

Awdya er en av dem og hun kom seg hit til Norge. Etter ti måneder i Norge ble Awdya i mars i år sendt i retur fra Sira mottak i Flekkefjord til Hellas. Den såkalte Dublin II-avtalen krever at søknaden skal behandles i det europeiske landet der de først ble registrert. I Awdyas tilfelle var det Hellas.

I Hellas er det imidlertid store mangler i asylsystemet. Bare et fåtall av flyktningene får tilbud om mottaksplass og det er vanskelig å få registrert asylsøknaden sin. I tillegg gir Hellas svært få opphold - hvis de i det hele tatt får et svar på sin søknad. I fjor var det kun en promille av asylsøkerne som fikk opphold. Mens 90 % av asylsøkere fra Eritrea får innvilget opphold i Norge, er det kun 1 % av den samme gruppen som får opphold i Hellas.

Norsk Folkehjelp tar ikke standpunkt i enkeltsaker. Som en stor driftsoperatør av asylmottak ønsker vi ikke å være en del av saksbehandlingen. Det gjelder begge veier. Vi skal ikke gi informasjon til UDI som kan ha betydning for utfallet av asylsøknaden og vi skal heller ikke ta parti for noen av beboerne. Det handler om profesjonalitet og at ikke utfallet på noe så viktig som en søknad om beskyttelse skal være påvirket av privat synsing. Vi skal sikre et godt botilbud for asylsøkere som bor på våre mottak. Politisk skal vi jobbe for at rammevilkårene blir så gode som mulig, at asylsøkerne får ivarettatt sine rettigheter og vi skal slåss for en human og liberal flyktningpolitikk.

Når vi likevel tar frem saken til Awdya er det fordi hennes sak belyser en alvorlig svikt i norsk asylpolitikk. En svikt som hittil har ført til at 212 asylsøkere har blitt sendt tilbake til Hellas. Politiets utledningsenhet melder at de fortsetter praksisen og at det i gjennomsnitt vil sendes tilbake 50 asylsøkere i måneden. Nå må galskapen ta slutt.

Awdya ble returnert til et land som ikke ivaretar hennes rettigheter som asylsøker. I tillegg var hun gravid og tvangsutsendelsen stred derfor også med norske regler. Hellas bryter Flyktningekonvensjonen. Og når Norge vet alt dette, men likevel sender Awdya tilbake, må vi si i fra. Stans retur av asylsøkere til Hellas!

Petter Eide,
Generalsekretær i Norsk Folkehjelp.

DRØMMER OM TRYGGHET

Etter flere måneder på gata i Hellas hjalp venner av paret Awdya med å ta seg tilbake til Norge.

– Jeg ble kjent med ei australsk jente som sendte meg litt penger, og en advokat i Italia hjalp meg også. På grunn av babyen tok jeg sjansen på å dra fra Mubarak. Men de få gangene jeg har snakket med ham etter at jeg kom hit, har han fortalt at han spiser søppel som han finner. Det gjør så vondt å høre, sier Awdya fortvilet.

Hun trygler norske myndigheter om å se på saken deres.

– Jeg liker meg her, og jeg prøver å lære meg norsk. Drømmen min er å leve i trygghet sammen med Mubarak og babyen, og gå på skole og utvikle meg selv. Mubarak og jeg drømmer om å legge alle problemene vi har hatt bak oss og begynne livet på nytt her i Norge, sier Awdya Futur.

Mellom barken og veden

TEKST Sissel Fantoft FOTO Elmer Laahne

Norge har gitt ham avslag på asylsøknaden, men han sier han ikke har noen andre steder å være. I sju år har Francis Okeny fra Sør-Sudan bodd på asylmottak. Livet hans er satt på vent.

VENTER: I sju år har Francis Okeny fra Sudan bodd på asylmottak i Norge. Han tør ikke dra tilbake til hjemlandet.

«Da visumet mitt i Italia gikk ut fikk jeg beskjed om å dra tilbake til Sudan, men jeg visste at det var ensbetydende med selvmord.»

Etter at jeg fikk avslag på søknaden om asyl fikk jeg heller ingen penger av norske myndigheter. I fire år levde jeg helt uten penger, men siden 2008 har jeg fått 100 kroner i uka å leve for, forteller Francis. De siste årene har han bodd på Lier ventemottak, men etter urolighetene og brannene der i sommer er han flyttet til Haslemoen transittmottak i Våler i Solør.

– Jeg mistet alt jeg hadde i brannene. Heldigvis hadde jeg passet mitt på meg. Jeg har gitt tydelig uttrykk for at jeg er motstander av vold som konfliktløser, og det gjør at jeg føler meg utrygg her på mottaket. Men til alt hell er det noen som beskytter meg også, forteller Francis.

SELMORD Å RETURNERE

Francis er katolikk og kommer fra landsbyen Omeo i Magwi-distriktet i det sørlige Sudan.

– Jeg forlot landsbyen min i 1986, da jeg var 14 år gammel. Krigen begynte da å nærme seg vårt område, og skolene ble stengt, forteller Francis.

Siden fulgte mange år hvor han flyttet først til Khartoum, og siden til Etiopia, Uganda, Kenya, Egypt og Italia.

– Da visumet mitt i Italia gikk ut fikk jeg beskjed om å dra tilbake til Sudan, men jeg visste at det var ensbetydende med selvmord. Myndighetene i Sudan mener at jeg brøt loven fordi jeg en gang underviste elever på en katolsk skole fra en bok som var forbudt, sier Francis.

SLITEN

– Fra Italia dro jeg via Tyskland til Sverige, og så videre med tog til Oslo. Jeg var så nervøs at jeg røykte tre pakker sigaretter om dagen. Jeg ble registrert hos UDI i 2003 og har vært i Norge siden. Jeg bodde tre år på et mottak i Sandnessjøen, og da jobbet jeg som morsmålslærer på ungdomsskolen der. Men etter at jeg fikk avslag på asylsøknaden mistet jeg også arbeidstillatelsen, forteller han.

– Jeg har havnet i en forferdelig situasjon. Fordi jeg verken har oppholds- eller arbeidstillatelse i Norge får jeg heller ikke delta på norskkurs eller andre aktiviteter og tilbud. Jeg forsøker å holde meg i aktivitet ved å skrive leserinnlegg i avisene og brev til myndighetene, på den måten lærer jeg også norsk. Men livet på et ventemottak er ikke noe liv, sier han.

De siste årene har Francis gått og ventet på en løsning som ikke kommer.

– Jeg har mange ganger tenkt på å begå selvmord, men jeg har kommet fram til at det ikke er noen løsning. Jeg tror fortsatt på at liv blir gitt av Gud og at bare Gud kan ta liv. Men jeg er fryktelig sliten nå. Jeg har mistet familien min, fremtiden min, karrieren min, alt.

INGEN MENNESKER ER ULOVLIGE

Folk som oppholder seg ulovlig i Norge, skal returneres til hjemlandet. Slik låter myndighetenes ordre om hvordan mennesker som befinner seg i Norge uten gyldig tillatelse skal håndteres.

Opp til 18.000 papirløse lever i Norge i dag, ifølge SSB. Mange har familie, barn og jobb. De har levd årevis på siden av samfunnet, uten rettighetene vi andre tar for gitt. Den papirløse befolkningen i Norge er ikke «ulovlige innvandrere». Mange har søkt asyl lovlig, men har blitt «ulovlige» som et resultat av lang saksbehandling, endring i regelverket eller omstendigheter i hjemlandet som gjør at de ikke kan returneres.

Sammen med organisasjoner som Anitrasistisk senter, NOAS, Kirkens Bymisjon og Amnesty setter Norsk Folkehjelp i høst fokus på denne sårbare gruppen. At mennesker mangler eller ikke får tak i dokumenter, kan være brudd på administrative regler, men ikke en kriminell handling. Som en viktig del av vårt engasjement for denne gruppen, har Norsk Folkehjelp sammen med de andre organisasjonene fremmet to spesifikke krav:

- At papirløse som har bodd i Norge i mer enn fem år etter avslagsvedtak, skal få oppholdstillatelse.
- Barn som har oppholdt seg i Norge i totalt 4 år etter å ha fremsatt søknad om opphold, skal få oppholdstillatelse.

Det vil imidlertid være naturlig å gjøre unntak for personer som har begått alvorlig kriminalitet, og for personer med sterk ID-tvil kan det eventuelt settes en høyere grense.

Mange land i Europa har med jevne mellomrom måttet innføre ordninger som innlemmer papirløse i samfunnet. Slik regularisering har omfattet hundretusener av mennesker og har blitt mer eller mindre tvunget frem fordi myndighetene ikke kan fortsette å ha store grupper som lever på siden av samfunnet.

Den situasjonen som de papirløse befinner seg i, er uttrykk for en av de store moralske kampene i vår tid. Ved å fremme krav om å lovliggjøre mennesker, mener Norsk Folkehjelp at man vil sikre den nødvendige balansen mellom et menneskes rett til et verdig liv og norske myndigheters rett til å kontrollere landets grenser.

Av Irfan Qaiser,
politisk rådgiver i Norsk Folkehjelp

Et kaldere samfunn

TEKST Sissel Fantoft FOTO Werner Anderson

Til tross for at integreringen av asylsøkere i Norge generelt er svært vellykket, er vi blitt et kaldere og tøffere land å komme til. Det vil Norsk Folkehjelp gjøre noe med.

NORSK FOLKEHJELP VEDTOK i 2008 en nasjonal strategi hvor et av hovedsatsingsområdene er inkludering og flyktningarbeid. I strategien vektlegges det å styrke det politiske arbeidet for å bekjempe rasisme og diskriminering, for at flyktninger blir inkludert i det norske samfunnet, og for å sikre rettigheter og gode levevilkår for asylsøkere. Posisjonsdokumentet «Asyl og integrering» inneholder en handlingsplan for dette arbeidet. Norsk Folkehjelp skal arbeide for at politikerne tar ansvar for det samfunnet som skapes gjennom det offentlige ordskiftet, at media bidrar til en aktiv debatt men samtidig sjekker og eventuelt imøtegår tvilsomme påstander, og at forskning og annen presis faktainformasjon relatert til asylsøkere tas i bruk.

Asylsøkere fra kjente konfliktområder som Afghanistan, Somalia og Irak nektes i økende grad beskyttelse i Norge, i strid med FNs anbefalinger.

– Vi ønsker å støtte opp under en human asyl- og flyktningpolitikk. Vi mener at den politikken som føres i Norge i dag er for streng og ikke i tråd med internasjonale forpliktelser Norge har. Flyktninger og asylsøkere er de gruppene i det norske samfunnet som er mest marginaliserte og har de dårligste levevilkårene, blant annet når det gjelder helse, utdanning og hjelp til å søke asyl. Vi ønsker at levestandarden for disse gruppene skal

heves, sier leder i flyktningseksjonen i Norsk Folkehjelp, Trygve Augestad.

EN UNIK ROLLE

Norsk Folkehjelp mener at utgangspunktet for norsk innvandrings- og integreringspolitikk må være etablerte menneskelige rettigheter. Og spesielt mennesker på flukt har krav på en behandling som fullt ut respekterer grunnleggende krav om trygghet og velferd. Norsk Folkehjelp har en unik rolle og kompetanse som den organisasjonen med bredest aktivitet innen integrering og flyktningarbeid i Norge, blant annet som den eneste humanitære organisasjonen som driver asylmottak. Samtidig har organisasjonen gjennom sin internasjonale virksomhet betydelig kompetanse på flere av landene asylsøkerne flykter fra.

Norsk flyktningpolitikk er ofte preget av negative holdninger, og myndighetenes fokus på kontroll, avskrekking og innstramming.

– Norge har blitt et kaldere samfunn, og i den offentlige debatten brukes en «forurensningsretorikk» når man snakker om folk som kommer til Norge for å søke beskyttelse. De blir omtalt som løgnere og kriminelle, særlig merker vi dette når det er valgkamp. Myter og usannheter blir stående uimotsagt, men sannheten er at det er et svært lite mindretall som er kriminelle. Det virker som

om politikerne tror at å omtale svake gruppe negativt gir flere stemmer, sier Augestad.

– Nesten alle flyktninger som kommer til Norge i dag kommer fra konfliktområder. Den største gruppa asylsøkere i Norge er afghanere, og når de blir omtalt som «grunnløse» flyktninger faller det på sin egen urimelighet. Det må jo være en grunn til at vi sender soldater dit! Sier Augestad.

FRUSTRASJON

Norsk Folkehjelps visjon er solidaritet i praksis. Visjonen krever involvering og innsats for å verne om liv og helse og styrke folks evne til å mestre egen hverdag. Det innebærer blant annet at asylmottak må være gode og trygge bosteder, at enslige asylsøkerbarn har et særskilt krav på trygghet, forutsigbarhet og omsorg, og at saksbehandlingstiden for asylsøknader ikke overstiger (som

VAFFELKOS: Mamma Genet Gebre fra Etiopia har laget vafler til sønnen William Gebre (6). Vafler har blitt favorittdesserten til tvillingene William og Promice (i bakgrunnen) etter at de begynte i barnhagen, som ligger like ved asylmottaket.

hovedregel) seks måneder. Norsk Folkehjelp driver i dag elleve asylmottak, men ingen for enslige asylsøkerbarn, fordi rammevilkårene ikke er tilfredsstillende.

For at utlendinger skal kunne lykkes i Norge er det viktig å starte inkluderingsarbeidet så tidlig som mulig etter ankomsten.

– Den største utfordringen i mottaksarbeidet er at det er så vanskelig for asylsøkerne å få arbeidstillatelse. Absolutt alle ønsker å jobbe og bidra, men de får ikke sjansen til å ta kontroll over sine egne liv. Det skaper også stor frustrasjon blant våre ansatte, sier Trygve Augestad.

FORSVARLIG RETUR

Norsk Folkehjelp mener at asylsøkere med avslag på asylsøknaden skal returneres til sitt hjemland under forsvarlige omstendigheter. I løpet av de første åtte månedene i 2009 tvangsreturnerte Politiets Utlendingsenhet 2600 personer.

Mange blir sendt til Hellas, i henhold til Dublin-ordningen, som tilsier at søknaden skal behandles i første visum- eller ankomstland i Europa.

– Akkurat nå er jeg i Aten for å studere konsekvensene av denne ordningen. Bare i denne byen er det om lag 250.000 papirløse mennesker. Vi ruslet rundt i en park og snakket med folk som har vært her i ti år, de bor i parker og på gata og har ingen rettigheter. Vi traff også noen asylsøkere som var returnert fra Norge, de hadde bodd på norske mottak i mellom sju og ti måneder før de ble sendt hit. Det var eritreere og palestinere som åpenbart har krav på beskyttelse i Norge, men som blir returnert og boende i en park i Hellas. Og å hevde at Hellas ivaretar deres rettigheter er helt absurd. Hellas er inne i en økonomisk krise, og Norge er med på at landet også er i ferd med å få en humanitær krise, sier Augestad.

UNGDOMSLEDEREN

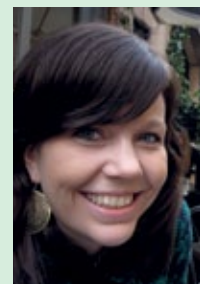
Er alle menneske like mykje verd?

Etter å ha fylgt med på nyhendene den siste tida har eg byrja å undre på kva menneskesyn vi har i Noreg. Kan alle nordmenn med handa på hjartet seie at dei meiner at alle menneske er like mykje verd? Og dersom vi svarer eit rungende ja på dette spørsmålet, kvifor tillet vi oss då å behandle visse grupper i samfunnet annleis enn andre?

Ei av dei gruppene som har det vanskelegast i Noreg er flyktningar og asylsøkarar. I ein kommentar som nyleg stod på trykk i Aftenposten kan ein til og med lese at Inger Anne Olsen meiner at vi har eit slags kastesystem i Noreg. Vidare hevdar ho at på botnen av dette kastesystemet finn vi dei med statusen asylsøkar. Ho skriv at: «Straks et menneske er rangert med denne statusen, angår han oss ikke. Uansett om han er barn eller voksen, alene eller del av en familie». Dette er ein skummel tanke. Men kan det kanskje forklare kvifor så mange asylsøkarbarn forsvinn frå norske mottak utan at det vert etterforska eller får konsekvensar? Hadde det vore annleis om norske barn vart sakna?

Norsk Folkehjelp Ungdom sitt standpunkt er at barn er barn uansett kvar dei kjem frå. Vi aksepterer difor ikkje at nokre barn vert behandla dårlegare enn andre. Som ein konsekvens av dette krev vi at omsorga for asylsøkarbarn mellom 15 og 18 år må inn under barnevernet og at alle asylsøkarbarn må få ein kvalifisert hjelpeverje. Vi vil også ha slutt på at barn blir returnert til land som Hellas, der dei kan risikere å måtte sove på ein benk i tilfeldige parkar. Dette er ikkje ein verdig asylpolitikk og det er ikkje ein verdig måte å behandle våre medmenneske på.

*Solveig Igesund
Leiar i Norsk
Folkehjelp Ungdom*

FORDOMMER FORDUMMER

TEKST Tine Solberg Johansen FOTO Kari Bernardini

Over 20.000 har meldt seg inn i folkehjelpsgruppa «Fordommer Fordummer» på Facebook. Norsk Folkehjelps Anne Håskoll-Haugen håper folk tar kampen mot diskriminering med seg ut i den virkelige verden også.

Norsk Folkehjelp Bergen fikk for-bipasserende til å stoppe opp noen minutter på Verdens Flyktningedag da de i en stille markering fremmet Norsk Folkehjelps 13 krav for en verdig asylpolitikk.

FORDOMMER FORDUMMER PÅ Facebook ble opprettet i midten av februar i år og var ment som et verktøy for medlemmer som skulle engasjere seg for FNs dag mot rasisme, 21. mars. Men så gikk det bare en uke før siden hadde 2500 tilhengere, forteller Anne Håskoll-Haugen, rådgiver på asyl og integrering i Norsk Folkehjelp.

Anne har ansvar for Fordommer Fordummer-siden på det sosiale nettverkstedet Facebook. Hver dag legger hun ut et sitat fra media om diskriminering. Det er ikke uvanlig at et sitat får over 30 kommentarer og at mer en 50

tilhengere trykker på «liker»-knappen. Medlemmene av siden får diskutere fritt og Anne sier det ikke legges føringer på hva folk skal mene.

MOTVEKT TIL AVISDEBATT

Hensikten med siden er å skape en motvekt til avisdebattene. Norsk Folkehjelp mener at de som kommer til orde i avisdebattene, om emner som innvandring og tilrettelegging for funksjonshemmede, ikke er representative for hva folk mener.

– Jeg tror at noe av hemmeligheten bak oppslutningen rundt siden er navnet.

At fordommer fordummer er noe de færreste på grasrotnivå vil si seg uenige i. Det, og at vi er der folk er, på nett – på Facebook, senker terskelen for å engasjere seg, sier hun.

– Jeg tror også at noe av suksessen ligger i at mange er skikkelig lei av det offentlige ordskiftet nå. Det kan virke som om alle i Norge snakker nedsettende om innvandrere. Jeg tror at folk som er medlemmer av siden ønsker et mer positivt forum og en bekreftelse på at 'det ikke bare jeg som synes at toppolitikeres retorikk rundt asylsøkere og innvandrere er drøy', fortsetter Anne. Hun mener at

«Jeg har vokst opp med fordommer mot meg. Jeg vil ikke at barna mine skal oppleve det samme i fremtiden, derfor engasjerer dette temaet meg.»

– Arslan Younus

noe av årsaken til at debatten holder seg på et saklig nivå, uten at hun må sensurere og legge føringer, er at Facebook er en plattform de fleste bruker privat til å holde kontakt med venner og kjente. De deltar derfor i debatten med fullt navn og bilde, og det de sier kan ses av alle vennene deres.

IKKE AKADEMISK TULLPRAT

Gjennomsnittsmedlemmet på Fordommer Fordummer er mellom 35-55 år. Hele 70 prosent av sidens medlemmer er kvinner, mot 30 prosent menn. Anne mener at aldersgjennomsnittet tyder på at mange av tilhengerne er ute i arbeidslivet og kanskje har erfaring med diskriminering i hverdagen.

– De innser kanskje at diskriminering er et reelt problem, ikke bare noe akademisk tullprat, sier hun. Et medlem av siden, Arslan Younus, bekrefter Annes antakelse.

– Jeg har vokst opp med fordommer mot meg. Jeg vil ikke at barna mine skal oppleve det samme i fremtiden, derfor engasjerer dette temaet meg. Det er vår jobb å jobbe for å gjøre samfunnet vårt enda bedre enn det er i dag, og noe av det viktigste er å få vekk fordommer som vi har mot hverandre. Da mener jeg ikke bare fordommer mot folk med en annen tro eller hudfarge, men alle former for fordommer, skriver Arslan på veggen til Fordommer Fordummer.

FRA NETT TIL DEN VIRKELIGE VERDEN

Anne tror at selv de som ikke har følt diskriminering på kroppen får en påminnelse hver dag gjennom Fordommer Fordummer at det eksisterer i hverdagen. Nå håper hun tilhengerne av siden også vil ta engasjementet mot diskriminering og rasisme fra nettet og ut i den virkelige verden.

– Vi håper at når folk hele tiden blir minnet på at diskriminering eksisterer, kanskje tar engasjementet til et høyere nivå. Engasjement starter i det små og med enkeltpersoner, så det er ikke usannsynlig at siden blir akkurat det dyttet noen trenger for å ta opp diskriminering på arbeidsplassen eller på skolen, sier hun. Hun har allerede noen gode eksempler å vise til.

– Medlemmer av gruppa ber om klistremerker og t-skjorter med Fordommer Fordummer-budskapet. Et medlem fortalte at han hadde lagt Fordommer Fordummer-klistremerker i posthyllene til alle på jobben. Det er å ta det fra nett til den virkelige verden, avslutter Anne.

UTDRAG FRA FORDOMMER FODUMMER

Fordommer Fordummer

Religiøs intoleranse er i ferd med å bli en like viktig grunn til forfølgelse av minoriteter som rasisme, viser en rapport som ble offentliggjort i sommer. Trenden er tydelig i Vest-Europa og Nord-Amerika der den religiøse intoleransen er økende, og ikke minst i Asia og Afrika der religion er i ferd med å passere rasisme som drivkraft for forfølgelse.

Zizija Zizic

Dessverre!!

Egil Øvrelid

Både kritikerne og de som hilser religiøs «mangfoldighet» velkommen er litt «historieløse». Ser vi på Vestens opplysningsprosjekt, er målet å sekularisere staten, slik at religionen ikke blir en dominerende pekepinn på en stats forvaltning og utvikling. På den andre side ble opplysningsprosjektet preget av for stor grad av «idealisme». Mennesker endresbare gradvis og som en følge av eierskap til det «nye de skal bli».

Inger Bjørnsvik Karlsen

Det er fanatikerne i de forskjellige religioner som er årsak til krig og ufred!!

Anne-Kathrine Iversen

skjønner ikke det kan være så vanskelig å godta folk bare for de dem er jeg da.... men ja helt enig, det er fanatikerne som er de skumle...

Grethe Haugan

Jeg så 60 min. i går. Ja der ser man hvor mye informasjonen eller ikke informasjon og oppfatelsen av den kan bli vrent.

Oskar Johansen

Religion sammen med en god del mangel på kunnskap. Selv har jeg et kristent utgangspunkt, men enkle løsninger uten kunnskap gjør meg ikke mer troende - bare mer dum:-)

Tang Sun Haos lange vandring

Han har opplevd hele familier begå selvmord i frustrasjon. Han har vært flyktning og overlevd på 20 gram ris om dagen. Han har sett ti meter dype brønner fylt til randen med lik. Tang Sun Hao (51) har overlevd fem forskjellige regimer i Kambodsja. Nå er han landdirektør for Norsk Folkehjelp.

17. APRIL 1975: DET ER DAG ÉN, år null. Den 16 år gamle studenten Tang Sun Hao er spent og forventningsfull. Røde Khmer, den kommunistiske geriljaen, har vunnet borgerkrigen og inntar Phnom Penh. Med dem følger rettferdighet og likebehandling, tror de unge studentene.

Bare én time etter at Røde Khmer hadde inntatt Phnom Penh, begynte de å jage befolkningen ut av byen. – De fortalte oss at USA ville bombe byen og at den derfor måtte evakueres. Røde Khmer lovet at vi skulle få komme tilbake etter tre dager, forteller Hao. Alle måtte dra. Vi fikk ikke lov til å ta med oss noe.

FAMILIESELMORD

Hundretusenvís av mennesker gikk på veien, sakte, i fem retninger ut av Phnom Penh. Røde Khmer så på penger som et uttrykk for kapitalisme, så de forbød all bruk av penger. – Jeg kan huske at noen rike mennesker fylte bilen med familiemedlemmer og kjørte bilen ut i elven i ren frustrasjon og fortvilelse, slik at alle druknet. Veldig mange familier begikk selvmord på denne måten.

– Jeg forlot Phnom Penh sammen med mor, far og mine fire søsken. Mine besteforeldre og onkler og tanter bodde i et annet hus, vi ble derfor adskilt fra dem og traff dem aldri igjen.

Familien gikk i tre måneder helt til de kom til provinsen Kampong Cham, nær grensen til Vietnam.

– Området vi kom til var jungel og det var mye malaria der, forteller Hao.

– Uten medisiner ble mange syke og døde. Hver dag fikk vi to grønne bananer å spise, ingen ris eller annen mat, kun to grønne bananer.

Hao antar at det var omtrent 500 mennesker som kom fram, noen var fra Phnom Penh, men det var også folk fra andre byer der. I løpet av de første seks månedene døde halvparten av dem.

PÅ KARTET

BLID: Mr. Hao, som alle kaller han, møter alltid mennesker med vennlig varme og et stort smil. Foto: Cecilia Skepp-Antonisen/Norsk Folkehjelp.

«Jeg visste ikke hva lykke var som ung. Jeg hadde aldri opplevd lykke. Bare krig, hardt arbeid, sult og flyktningeleire.»

BRØNN MED LIK

Under Røde Khmers regime ble menneskene delt inn i aldersgrupper.

– Fordi jeg var ugift og bare 16 år, ble jeg sendt bort fra min familie for å jobbe i et mobilt team. Vi skulle grave grøfter og lage vanningsystemer. Livet i det mobile teamet var veldig hardt, minnes Hao.

– Vi stod opp klokken fem hver morgen, men vi fikk ingenting å spise før klokken 11. Alle spiste av samme gryte. Maten ble nøye målt opp, ingen fikk spise så mye de ville. Hver person fikk bare 20 gram ris. Hvordan kan man overleve på dét? Vi var alltid veldig sultne, og veldig mange sultet rett og slett i hjel.

I 1977 startet krigen mellom Røde Khmer og Vietnam, og volden i landsbyene økte. De som ikke jobbet hardt nok, ble tatt med langt inn i jungelen og drept. – Svært mange mennesker ble drept, forteller Hao. Likene ble kastet i brønnene. En brønn kunne være ti meter dyp og fylt opp til randen med lik.

Moren til Hao døde av sykdom i 1978, og faren døde i 1980. – Far døde på grunn av det harde arbeidet under Røde Khmer. Mine besteforeldre og onkler forsvant. Jeg vet ikke hva som skjedde med dem, men de er helt sikkert døde, sier Hao stille.

Da Hao var student, hadde han demonstrert for et mer rettferdig samfunn, men samfunnet under Røde Khmer ble ikke mer rettferdig. – Mens myndighetene hadde nok å spise, så sultet vi. Vi var veldig skuffet. De drepte så ufattelig mange mennesker. Hvordan skulle de kunne bygge opp et samfunn på denne måten?

FLYKTNING I THAILAND

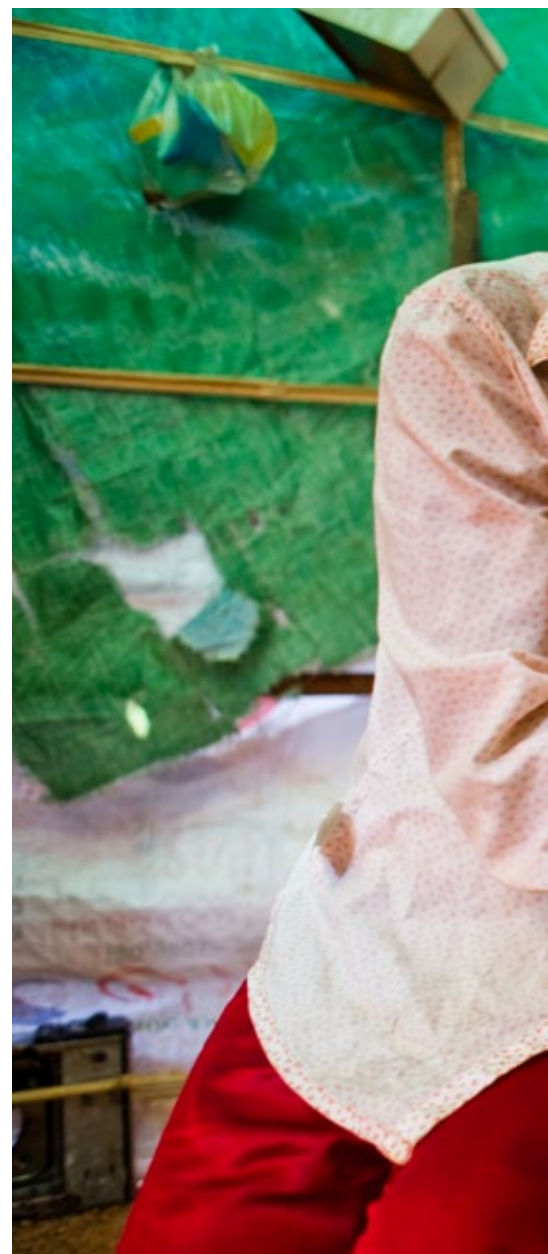
I 1979 invaderte Vietnam Kambodsja og okkuperte landet fram til en ny kommunistisk regjering – lojal til Vietnam – tok makten. Etter hvert ble Røde Khmers grusomme myrderier avslørt for verden.

«Hvis flyktningene fra Kambodsja gikk ut fra leirene for å skaffe mat eller tjene litt penger, ble de banket opp og torturert av thailandske soldater.»

Livet til Hao ble likevel ikke særlig mye lettere. I 1985 flyktet han sammen med familien til Thailand. – Der bodde vi i en flyktningleir fra 1985 til 1991. Dét var et veldig hardt liv. Forholdene i leiren var minst like ille som under Røde Khmer. Vi hadde svært lite mat. Hvis flyktningene fra Kambodsja gikk ut fra leirene for å skaffe mat eller tjene litt penger, ble de banket opp og torturert av thailandske soldater. Jeg så det selv. De kunne tvinge folk til å spise sin egen avføring. Vi ble behandlet som dyr.

Da Hao returnerte til Kambodsja i 1991, var det fremdeles til et klima av mistillit. FN sendte inn fredsbevarende styrker. De organiserte kambodsjanerne, og Hao ble sendt til Siem Reap. Sammen med nederlandske FN-soldater trente han her opp demobiliserte soldater i å bli mineryddere. Han steg i gradene og fikk jobb for CMAC, den kambodsjanske minerydderorganisasjonen, der han ble leder for minebevisstgjøringsprogrammet og etter hvert prosjektkoordinator.

– Som prosjektkoordinator så jeg hvor viktig det var å samordne mineryddingsarbeidet med utviklingsarbeidet. Vi jobbet mye med å kartlegge hvor behovet var størst for å rydde og klargjøre jord til matproduksjon.

OVERSVØMT: I sitt arbeid for landrettigheter besøker Hao ofte ofre for tvangsflytting. Denne moren er tvangsflyttet fra sitt hjem i Phnom Penh. Alene med ansvaret for tre barn bor hun nå på 4x4 meter, rett på bakken og med en plastduk som tak. Leiren hun bor i er plassert i en nedsenket risåker, så den vil oversvømme når det begynner å regne.

Foto: Werner Anderson.

I 2006 begynte Tang Sun Hao å jobbe som feltkoordinator for Norsk Folkehjelp, og er nylig blitt landdirektør for Kambodsja-programmet. Hao har skiftet fokus fra minerydding til utviklingsprosjekter. Her står kampen for økte landrettigheter for Kambodsjas fattige i sentrum.

BEKJEMPER LANDTYVERI

Hao opplever arven fra Kambodsjas voldelige historie hver eneste dag.

– Selv om folk nå begynner å mobilisere og kreve sine rettigheter, er vi likevel bare i startgropa, sier han. Folk er fremdeles veldig redde. Massebevegelser er avhengige av at folk stoler på hverandre, og Røde Khmer ødela folkets tillit fullstendig. Når man bygger en

massebevegelse, vil folk være avhengige av hverandre for å vokse og bli sterke nok til å stå imot makthaverne. Men folk er fremdeles veldig lette å skremme her, og det er ikke rart. Hvis man protesterer, risikerer man trusler, man kan bli drept eller man kan bli hentet inn til avhør og bli fengslet.

– Særlig folk i min generasjon er preget av fortiden, sier Hao. – Det hender at jeg våkner om natten med mareritt og tror jeg er tilbake, og at jeg må forte meg ut for å jobbe. Ungdommen har ikke de samme erfaringene, og de kan ha vanskelig for å tro at det som hendte, faktisk er sant. Mine egne barn er litt for unge til at jeg forteller dem alt. De er 10 og 16 år gamle, men de blir triste når vi snakker

om det eller når vi tar dem med til museet som viser hva som skjedde.

– Jeg visste ikke hva lykke var som ung, sier Hao. – Jeg hadde aldri opplevd lykke. Bare krig, hardt arbeid, sult og flyktningeleire. Da alt dette var over, var jeg over 30 år – og ungdommen min var tapt.

Livet i Kambodsja er fremdeles hardt og urettferdig for mange mennesker.

– Det som har skjedd, har skjedd, sier Hao. Han er ikke bitter lenger, men glad for å kunne jobbe med humanitært arbeid for å bygge et bedre samfunn for alle.

– Vi har begynt arbeidet med å bekjempe store samfunnsproblemer som landtyverier og begrensninger i demokratiet, men det er fremdeles veldig langt igjen.

Herbal Line Naturlige pleieprodukter

Kamille Krem

Med Vitamin E og Aloe Vera

Kamillekrem har en lindrende effekt på ømme og slitne muskler, revmatiske plager, atopisk eksem, kløe, sår og irritert hud. Kamilleolje er en eterisk olje som er meget god for huden, samtidig som den virker betennelsesdempende på sår hud. Kamilleolje er også bakteriedrepende. Dette gjør at sår gror lettere. I tillegg til dette virker den også avslappende, beroligende, smertelindrende, krampeløsende, rensende, hindrer soppdannelse og har antibiotiske egenskaper. Aloe Vera Olje virker lindrende og stimulerer nydansen av hud.

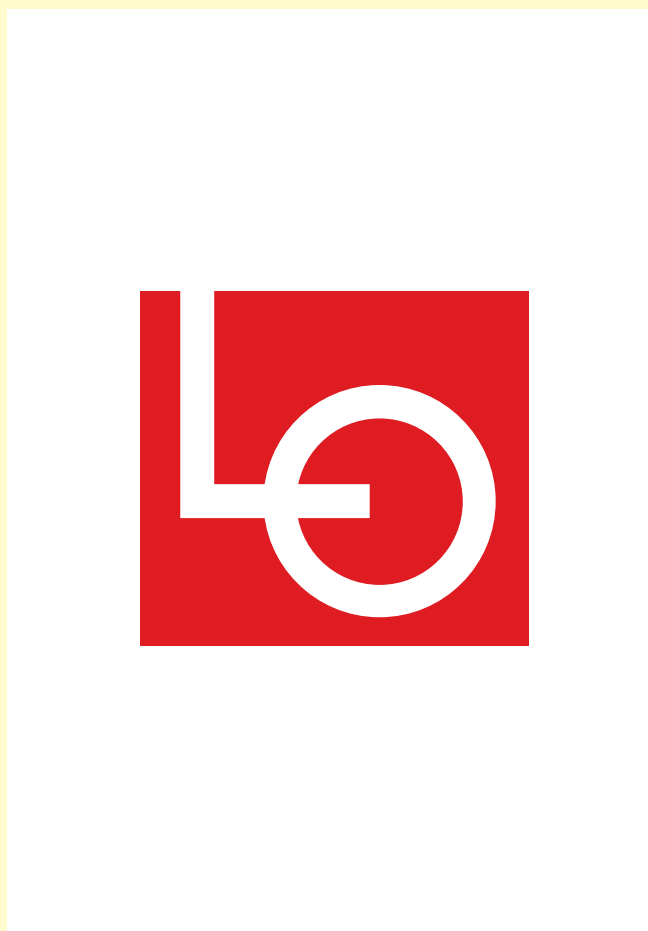
Produktene fra Herbal Line får du kjøpt i helsekosten:

 MEDIPHARMA AS
Tlf. 69 27 35 45 www.medipharma.no

ERGO Group

SPA-Bidet for alle!

Kun **Yann** kan fjerne fra kroppen de bakterier som toalettpapir etterlater. Vi har mange riktige SPA Bidet for DEG i mange prisklasser. Vi har lengst erfaring og har siden 2003 forsynt Norge med kvalitets SPA-Bidet for personlig hygienisk bruk med påfølgende friskhet hele dagen lang.

Våre merker «Feel Fresh» og «USPA» ønskes sterkt av våre kunder.

Våre modeller er:

Type 3000. Rimelig toalettsete med vask foran og bak etter vanlig toalett besøk. Har demping av lokk og sete. Setet og vaskevannet er oppvarmet med tre innstillbare temperaturer.

Type 4000 har samme design som 3000 men med føn torker i tillegg.

Type 6000 har alt ovenfor pluss fjernkontroll, massasje funksjon, lukt fjerner, alarm og strømsparer.

Dette er en riktig Rolls Royce fra Feel Fresh.

USPA SPA Bidet: Bilde er USPA-UB6235S

USPA har kvalitets bidet med mange varianter. Det finnes ØKO modell (uten strøm), modeller med strøm og med fjernkontroll. Alle er av spesiell høy kvalitet og komfort. Det er med fjernkontroll og med sidemontert kontrollpanel. Vi kan også levere vegg hengt toalett som er tilpasset Spa Bidet. Mulighetene er utrolig mange.

Se her: www.saniternorge.no – www.uspa.no

Ta kontakt og vi hjelper deg med ditt valg. Du vil aldri angre!

Se våre nettsider for info og priser.

Sanitær Norge AS
Stien 3
6440 Elnesvågen

www.uspa.no
www.saniternorge.no
Tel: 95 06 55 65

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Bjørge

HANDEL OG KONTOR I NORGE

EL&IT
FORBUNDET

KONGSBERG

MONIER

torco

REIME AGRI AS

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

Musikernes fellesorganisasjon
www.musikerorg.no

Norsk Protein

– ledd i næringskjeden
www.norskprotein.no

TOLK 24
TOLKE- OG OVERSETTELSESTJENESTER

FORUS INDUSTRI

Biljard
Import & Service

Les Dagsavisen og rydd en meter skolevei fri for miner

Hver time skades eller drepes noen av en landmine. Mange av disse er barn. Minerydding er en viktig del av Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid. Trygging av boligområder, jorder og skoleveier er en viktig del av mineryddingen. Minerydding er en forutsetning for at et krigsherjet land kan bygges opp igjen og for langsiktig utvikling. Dagsavisen støtter Norsk Folkehjelps arbeid.

Les Dagsavisen gratis i 3 uker,
og vi finansierer rydding av
1 meter skolevei gjennom
Norsk Folkehjelp.

Bestill prøve på denne siden:
www.dagsavisen.no/3UG
eller ring vårt kundesenter på
telefon **22 99 80 50**

Norsk Folkehjelp

**En venn vervet
= 1 meter minefri
skolevei**

Tilbudet om 3 ukers gratis abonnement gjelder kun til nye abonnenter og er gyldig til 01.10.2010. Når du har lagt inn din bestilling på en gratis prøve donerer Dagsavisen 20 kroner, som tilsvarer kostnadene for å rydde en meter minefri skolevei, til Norsk Folkehjelp sitt arbeid for Minefri Skolevei. For prøvere med postnummer over 4000 kommer et portotillegg på kr 100 for levering av avisen.

Dagsavisen

Foto: Laila Fiske

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

Fellesforbundet

**EL & IT
FORBUNDET**

**NTL Norsk Medisinalde-
pot Avd. 54**

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

**NTL Avd. 114-08
Museer**

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

**EL & IT
FORBUNDET** Trøndelag

NTL Norges Bank

Fellesforbundet
Avd. 5 Bergen

**EL & IT
FORBUNDET** Rogaland

NTL Skatt

**NTL Miljøvern-
departementet**

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

Norsk Folkehjelp er en medlemsorganisasjon, og medlemmenes frivillige innsats er en viktig del av vårt fundament. Rundt 12 000 medlemmer er organisert i lokale lag over hele landet. Sanitetsarbeid, førstehjelp, fjellredning og katastrofearbeid er sentrale deler av lagenes virksomhet.

OM APPELL

Appell er et fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Skippergt. 41, Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5015 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21,
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 Tønsberg
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Nyveien 24, Hunndalen,
Serviceboks 55, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE
Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

- Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

- Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Industri Energi

Fagforbundet for industri og energi

